

Protokoll 11/2021

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 6 december 2021 kl. 13:30-
17:00, Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg
Birgitta Bremer
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Helena Nilsson Lannegren
Magnus Olausson §§1-7
Margareta Olofsson
Laila Reppen
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Torleif Falk Adjungerad §17
Per Rinde Föredragande §7
Pernilla Knutsson Föredragande §7
Lisa Rooth Föredragande §14
Anja Linna Föredragande §15
Anna Wahlström Föredragande §15
Sophia Norrman Winter Föredragande §16
Agneta Öström Föredragande §17
Fredrik Legeby Föredragande §18

Justerare

Laila Reppen

Datum för justering

Paragraf

§§1-18

Protokollförare

Monica Hector

§ 1 **Dagordning samt val av justerare**

Beslut

Valdes ledamot L Reppen att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts ta upp ärenden i ordningen: 1-6, 8, 13-18, 9-11, 7, 12.

§ 2 **Nästa sammanträdesdag**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder måndag 10 januari 2022, kl. 13.30.

§ 3 **Nästa delegationssammanträde**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 13 december 2021, kl. 13.30.

§ 4 **Protokoll fört vid sammanträde 2021.11.08**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2021.11.08 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5 **Protokoll fört vid delegationssammanträde 2021.11.22**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2021.11.22 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- (Signerad) Östra Hagastaden, granskning, 2016-17865
- (Signerad) Futharken 2, planärende på granskning, 2018-09176
- (Signerad) Årsta 1:1, Årstafältet etapp 4A, planärende på granskning, 2017-06550
- (Signerad) Årsta 1:1 (Årstafältet etapp 4B), planärende på granskning, 2017-19529
- Burmanstorp 1 m.fl., Vitsand/Telestaden, meddelande om revidering efter granskning, 2021-02505
- Varför står Skönhetsrådet bakom projekt som inte gillas av medborgarna? Svar med e-post samt SR 0076-2015 och SR 2019-157 bifogade
- Laddstolpar av ny typ på Thulegatan. Svar med e-post
- Vårdaren 1, 3 och Parkträdet 1 m.fl., meddelande efter granskning, 2018-12909
- (Signerad) Arkivfotot 2, planärende på granskning, 2019-05670
- Byggplaner Norra Högalid, svar med e-post
- (Signerad) Sandhagen 2 m.fl. (Slakthusområdet etapp 2D), planärende på granskning, 2019-05073
- (Signerad) Östermalm 3:62, nybyggnad av restaurangponton och ändring av AG-ponton, 2021-15464-575
- VB: kv. Yxan, Norra Högalid, Diarienummer 2016-14530 (3/3)
- (Signerad) Södermalm 7:78, uppförande av stödmurar samt markåtgärder Fatbursparken, 2021-14587-575
- Årsta 1:1 (Årstafältet etapp 4b), meddelande om revidering och granskningsutlåtande, 2017-19529
- Intresseanmälan Skönhetsrådets programpunkter, seminarier m.m. Svar med e-post
- Sätra centrum, revidering av förslag till detaljplan samt granskningsutlåtande, 2018-15976
- Lokatten 1 m.fl., meddelande om utställningsutlåtande, 2015-18143
- Kabelverket 2, planärende på granskning, 2018-18246
- Kabelverket 2, meddelande om revidering efter granskning samt granskningsutlåtande, 2018-18246
- Ledarö 3 m.fl., meddelande efter granskning, 2020-09166
- Sätra 2:1, kv. Konduktören, meddelande om revidering efter granskning samt granskningsutlåtande, 2012-1801

- Hekla 1 och Akalla 4:1, meddelande om antagande, 2015-11509
- Hekla 1, meddelande och revidering efter granskning avseende förslag till detaljplan, 2021-05642
- Fader Bergström 3 m.fl., revidering efter granskning och granskningsutlåtande, 2015-18144
- Julbelysningen på stadens träd, svar med e-post
- Byggplaner i kv. Yxan på Södermalm, svar med e-post samt SR 2021/245 bifogad
- (Signerad) Ulvsunda 1:4 , Stora Båtvarvsgränd, planärende på granskning, 2016-18120
- Förfulande laddstolpar utmed Erik Dahlbergsgatan, svar med e-post
- Årsta 1:1 m.fl., (Årstafältet etapp 4a) meddelande om revidering och granskningsutlåtande, 2017-06550
- Hornafjord 3 och Akalla4:1, meddelande om granskningsutlåtande, 2017-08970
- Hekla 1, granskningsutlåtande nr 2, 2021-05642
- Leveransboxar, svar med e-post
- (Signerad) Brytbönan 1, planärende på granskning för del av fastigheten, 2018-14331
- Ny stark belysning Stortorget, svar med e-post
- Skönhetsrådets roll som fri aktör och opinionsbildare, svar med e-post samt SR 2021/66 bifogad
- Nebulosan 32 & 33, svar med e-post samt SR 0409-2016 bifogat
- (Signerad) Staven 8 m.fl., granskning, 2019-05855
- (Signerad) Hillebarden 3 och 19, planärende på granskning, 2017-05141
- (Signerad) Nordens Vänner 2 m fl., förslag till detaljplan, 2020-15949, tillägg till remissvar
- Tillgänglighetsanpassad lyftplattform vid Dramatens entré, svar med epost
- (Signerad) Akalla 4:1, Tvärbanans Kistagren, planärende på granskning, 2018-04111
- (Signerad) Farsta 2:1 m.fl., Lingvägen, planärende på granskning, 2011-16053

§ 7**Sexmännen 1, förslag till detaljplan, 2017-09938**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Sexmännen 1, förslag till detaljplan, 2017-09938. Per Rinde, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. Deltog gjorde även Pernilla Knutsson, plankonsult.

SR 2021/283

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget syftar till att komplettera Svedmyraplan med nya bostäder och fler affärslokaler. Vid torget föreslås ett lamellhus i sex våningar med en basarlänga medan två punkthus i åtta våningar föreslås mot skogen i områdets bakkant. Längs Enskedevägen, som är utpekad som ett urbant stråk i Översiktsplanen, föreslås nya studentlägenheter i sju våningar.

Den befintliga bebyggelsen är uppförd i enlighet med 1960-talets modernistiska ideal med ett spel mellan butikernas lågdelar och bostädernas vertikaler. Den omkringliggande stadsdelen består i huvudsak av småstugor uppförda på 1930-talet. Eftersom Svedmyra ursprungligen byggdes utan ett samlande centrum kom kvarteret Sexmännen att utgöra ett senare komplement vid tunnelbanan. Detta medför ett, för Stockholm, ovanligt skalmöte mellan höga skivhus och småhus.

Skönhetsrådet fann att platsen går att komplettera men att förslaget behöver bearbetas för att nå en mer samordnad och sammanhållen gestaltning. Förslaget i sin nuvarande utformning innehåller alltför många olika typer och riktningar och konkurrerar därför på ett olyckligt sätt med den befintliga kompositionen. Höjder, material och riktningar måste därför samordnas bättre för att nå ett godtagbart resultat. Rådet ansåg att de föreslagna studentbostäderna utgör ett lovvärt inslag, men att sju våningar är allt för högt i sammanhanget. I området har de flesta flerbostadshus en fyrvåningsskala, något som också bör eftersträvas här. I arbetet

med att utveckla Enskedevägen till en framtida stadsgata är det av vikt att finna en skala som kan kommunicera med områdets alla olika höjder och typologier. Detsamma gäller lamellen på torget som behöver sänkas och antingen ställas längs gatan alternativt prövas som ett mer riktningsslöst punkthus. Nuvarande orientering verkar menligt på den befintliga anläggningen.

Rådet hade vidare starka invändningar mot intrång i skogsmarken. De föreslagna punkthusen innebär att tidigare obebyggd naturmark kommer att bebyggas och att en skyddsvärd ek och fyra skyddsvärda tallar fälls. I Naturvärdes- och trädinventeringen pekas detta område ut som innehållande påtagligt naturvärde med mycket gamla tallar varav flera skyddsvärda. Idag finns inte många äldre tallar kvar, de flesta tallar i Mellansverige avverkas innan de blir 100 år. Därför är det ofta i städer och tätortsnära miljöer man idag hittar tallar äldre än 150-200 år. Enligt Skönhetsrådet bör stor hänsyn tas till denna typ av områden och rådet ansåg därför att punkthusen bör utgå och det vidare planarbetet pröva om en lamell istället kan behålla mer av de skyddsvärda träden. Är detta inte möjligt bör platsen inte bebyggas.

Avslutningsvis vore det positivt om möjlighet till bilpool och olika mobilitetslösningar kan ses över som ett komplement till bilburna transporter.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/283-21 Samrådsbrev
- SR 2021/283-24 Plankarta
- SR 2021/283-13 Planbeskrivning
- SR 2021/283-16 Kulturmiljöanalys
- SR 2021/283-17 Naturvärdes- och trädinventering
- SR 2021/283-20 Socialt värdeskapande analys, SVA
- SR 2021/283-14 Utredning sulfidhaltigt berg
- SR 2021/283-18 Dagvattenutredning
- SR 2021/283-19 Trafikbullerutredning
- SR 2021/283-23 PM Mobilitet
- SR 2021/283-22 PM Sophantering
- SR 2021/283-15 PM Brandskydd
- SR 2021/283-12 Tekniskt PM Geoteknik

§ 8**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren om att kansliet, med anledning av ändringar i Meetings Plus, kommer att skicka ut en instruktion om hur man byter Meetings-app på surfplattor. Bytet måste göras innan årsskiftet.

Sekreteraren informerade om att han antagits till forskarutbildning om Skönhetsrådets historia vid Malmstensskolan, Lidingö som hör till Linköpings universitet. Studierna avser en licentiatavhandling på deltid.

Sekreteraren informerade om möte med SL avseende de s.k. Stridbecks-valven. SL har stoppat vidare arbete på Fridhemsplans tunnelbanestation och tillsammans med antikvarisk kompetens gått igenom de stationer som har reparationsbehov och hur man ska arbeta vidare. Avsikten är nu att ersätta de ursprungliga valven med valv som ser likadana ut. Stationer med integrerad konst som exempelvis Mariatorget och Hornstull kommer att hanteras på ett eget sätt och Östermalmstorg som har en konstnärlig helhetsgestaltning kommer ytterligare att specialstuderas innan åtgärder beslutas.

Sekreteraren är tillsammans med företrädare för Sveriges Arkitekter, White arkitekter och Handelshögskolan inbjudna till panelsamtal med fastighetsborgarrådet Dennis Wedin i syfte att diskutera kostnadskontroll och hur arkitekttävlingar kan användas med staden som beställare.

§ 9**Övriga frågor****Beslut**

Tackade ordförande för den trevliga båtturen med efterföljande julmiddag som kansliet anordnat 1 december.

§ 10

Yxan 4, förslag till detaljplan, 2016-14530

SR 2021/245

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2021.11.22 (§1).

§ 11

Tillåt inte rivning av den 100-åriga muren längs Heleneborgsgatan i kv Yxan 4

SR 2021/286

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2021.11.22 (§2).

§ 12

Synpunkter på pågående plan dnr 2016-14530, Norra Högalid

SR 2021/289

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2021.11.22 (§3).

§ 13

Program för City, revidering av tidigare förslag, 2017-06022

SR 2021/275

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2021.11.22 (§4).

§ 14**Kavelbron 2, förslag till detaljplan, 2020-08671**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Kavelbron 2, förslag till detaljplan, 2020-08671. Lisa Rooth, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2021/255

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att skänkeln i vinkel mot Älvsjövägen ska utgå för att inte föregripa kommande stadsutveckling längs gatan samt att det inte ska tillåtas gårdsbebyggelse på någon av de två bostadsgårdarna.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innebär att sex fristående villor rivs och ersätts med tätare bebyggelse i form av flerbostadshus och radhus. Planområdet är uppdelat i två delar där det i den norra delen föreslås en L-formad byggnad i fyra våningar samt en envånings gårdsbyggnad. I den södra delen föreslås två flerbostadshus i fyra och tre våningar samt radhus och bostadskomplement på gård. I planområdets båda delar föreslås vid sidan av bostäder också publika lokaler.

Området strax söder om Älvsjö station befinner sig sedan ett antal år i en kraftig förändring där flera villatomter föreslagits omvandlade till flerbostadshus. Kombinationen av ett centralt läge och äldre, tillåtande stadsplaner har delvis givit processen en ad hoc-karaktär. Skönhetsrådet tillskrev stadsbyggnadsnämnden redan 2007 för att uppmärksamma denna problematik och föreslog nämnden att processen borde hanteras inom ramen för en ny detaljplan. I det direkta närområdet pågår planarbeten för fastigheterna Hillebarden 3 och 19, Jutesprånget 7, 8 och 9, samt Landsknekten 4 och 22. Aktuella fastigheter ligger inom området Älvsjö villastad, ett område som är utpekad som en kulturhistoriskt värdefull miljö i Stadsmuseets klassificeringskarta. De enskilda byggnaderna är inte klassificerade. Området har ett högt planhistoriskt värde som en stadsdel i huvudsak utförd enligt intentionerna i Per Olof Hallmans plan från 1921.

Skönhetsrådet såg positivt på att nämnden hörsammat rådets skrivelse och inlett detaljplaneprocesser. Rådet hade dock föredragit att planerna inte delades upp utan drevs som en ny detaljplan för hela området. I gällande översiktsplan från 2018 pekas närbelägna Johan Skyttes väg ut som en gata för blandad stadsutveckling. Rådet ansåg att detta är möjligt men att stor hänsyn måste tas till

stadsdelens karaktär och att samspelet mellan villor och flerbostadshus är en intrikat fråga som till stora delar handlar om höjder och volymhantering. Det aktuella planområdet ligger längs Sjättenovembervägen mellan Älvsjövägen och Johan Skyttes väg. Rådet ansåg att skalan ska vara fallande från Älvsjövägen, där maximalt fyra våningar kan accepteras. Rådet har tidigare erinrat om att maximalt tre våningar är möjliga vid mötet av Sjättenovembervägen och Johan Skyttes väg. Dessa sänkningar ska ses som avslut på flerfamiljsbebyggelsen. Rådet ansåg det inte möjligt att låta omvandlingen fortsätta längre än detta och det finns heller inget stöd i översiktsplanen för det.

Rådet hade två huvudsakliga kommentarer gällande planförslaget. Det faktum att förändringarna inte sker genom en plan för alla fyra kvarteren Hillebarden, Jutesprånget, Kavelbron och Landsknekten gör att onödiga brokigheter och inskränkningar i kringliggande fastigheters möjliga byggrätter uppstår. Exempelvis tar det aktuella planarbetet ingen hänsyn till den kommande utvecklingen längs Älvsjövägen eller till de befintliga byggnader, som med planens genomförande, hamnar mellan flerbostadshus, exempelvis Kavelbron 4. Ett traditionellt sätt att lösa detta problem skulle vara att avsluta planförslaget byggnader med brandmur i tomtgräns. Rådet ansåg att den föreslagna skänkeln i vinkel mot Älvsjövägen ska utgå för att inte förekomma och försvåra ny bebyggelse längs vägen på de befintliga avrivna tomter som ligger längs den. Även här kan en avslutning med brandmur vara en lösning. Rådet ansåg även att gestaltningen i denna norra del bör närma sig uttrycket i den södra.

Den andra kommentaren gällde områdets gröna karaktär och gårdsrummens viktiga roll i att fortsatt utgöra trädbevuxna platser för vistelse och lek. I förslaget båda delar ingår gårdsbebyggelse som enligt rådets mening bör utgå. Om envåningsbyggnaden i planområdets norra del utgår får den, i övrigt högexploaterade, fastigheten en rimligare gård. Detsamma gäller byggrätten för komplementbyggnad i planområdets södra del som också bör utgå. Även radhusens placering bör omprövas så att de inte tar för stor del av gårdsytan i anspråk.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/255-7 Samrådsbrev
- SR 2021/255-5 Planbeskrivning
- SR 2021/255-11 Karta Sdp
- SR 2021/255-10 Kulturmiljöutredning Kavelbron Södra
- SR 2021/255-12 Kulturmiljöanalys och konsekvensanalys Kavelbron Norra
- SR 2021/255-16 Antikvarisk konsekvensanalys Kavelbron Södra

- SR 2021/255-6 Solstudie Kavelbron Norra
- SR 2021/255-4 Solstudie Kavelbron Södra
- SR 2021/255-15 Dagvatten Kavelbron Södra
- SR 2021/255-14 Dagvatten Kavelbron Norra
- SR 2021/255-13 Geoteknik Kavelbron Södra
- SR 2021/255-9 MMU Bilagor Kavelbron Södra
- SR 2021/255-8 MMU Kavelbron Södra
- SR 2021/255-3 Trafikbuller Kavelbron Norra
- SR 2021/255-2 Trafikbuller Kavelbron Södra

§ 15

Västberga 1:1, Norra Folkparksvägen, förslag till detaljplan, 2019-11753

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Västberga 1:1, Norra Folkparksvägen, förslag till detaljplan, 2019-11753. Anja Linna och Anna Wahlström, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/295

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan i den del som omfattar punkthusen (kvarter 3 och 4). Vidare beslöt rådet avstyrka höjden på bostadsbebyggelsen intill E4:an (kvarter 2) samt höjden i hotelldelen (kvarter 1) och fann att sänkningar av båda dessa måste studeras.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslag innehåller ny bebyggelse för bostäder, centrumverksamhet, kontor och hotell samt park och gata längs med Folkparksvägen och Kontrollvägen i norra delen av Solberga. Studerat förslag innehåller ca 220 bostäder varav hälften bostadsrätter och hälften hyresrätter för SHIS. Bebyggelsen varierar mellan fem till åtta våningar samt en större volym för kontor- och hotell i upp till 22 våningar.

I kvarter 1 föreslås en ny hotell- och kontorsbyggnad uppdelad på en lägre volym och en höghusdel om 117 meter över stadens nollplan (motsvarande 18-22 våningar). I kvarter 2 föreslås bebyggelse i fem till sju våningar som planeras inrymma bostäder för SHIS (Stiftelsen Hotellhem i Stockholm). Byggnadshöjden i denna del trappar från fem våningar mot Folkparksvägen till sex

våningar mot den nya skyfallsparken i norr till sju våningar mot Kontrollvägen och Södertäljevägen. Slutligen föreslås sex punkthus varav två mot Safirgränd och fyra längs bergskammen med naturmark invid Folkparksvägen.

Skönhetsrådet bedömde att det är möjligt att bygga på de föreslagna platserna men ansåg att det stora antalet kompletteringar i Solberga riskerar stadsdelens gröna karaktär. Ett utmärkande drag i stadsdelen, som identifierats som värdebärande i den framtagna kulturmiljöanalysen, är Folkparksvägens grönska och dess funktion som gröna portar till bostadsbebyggelsen. I en tidig dialog med närboende som genomförts framfördes vikten av vardagsnära naturmark. Rådet ville uppmana stadsbyggnadskontoret att utreda den sammantagna effekten av alla enskilda förtätningsprojekt i stadsdelen och därmed kunna få ett underlag för hur kvarvarande grönmårk kan bevaras och utvecklas.

Gällande den tillkommande bebyggelsen fann Skönhetsrådet att höghuset intressant men omotiverat högt på en plats som inte kan vara en av de som normalt pekats ut som lämpliga för högre bebyggelse (markör för centrum, där staden börjar och slutar, som motiv vid broar och i Stockholmsåsens riktning). Trots att rådet såg hur byggnaden kan kommunicera med den stora bebyggelsen i "The Brick" känns denna koppling svag. Hotell- och kontorsdelens framtida sammanhang är avhängigt vad som kommer att hända med Västberga industriområde.

Gällande bebyggelsen i SHIS-kvarteret ansåg rådet att denna kommer att utgöra en alltför hög mur i relation till Solbergas lägre skala. Strax intill, i kvarteret Akvamarinen, finns ett tillägg från tidigt 2000-tal som är en våning högre än lamellhusbebyggelsen i det äldre Solberga. Rådet såg ingen anledning att fortsätta trappa upp höjden ytterligare. Kvarter 2 bör således få en höjd satt efter Akvamarinen. Även om åtgärder vidtas för buller, luftföroreningar och risk är rådet tveksamt till att förlägga bostäder så nära en motorväg.

Avslutningsvis fann rådet att även om punkthusen ianspråktar värdefull naturmark är det en bebyggelsetyp som möjliggör kontakt med bakomliggande vegetation och tillstyrktes därför förslaget i denna del.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/295-5 Samrådsbrev
- SR 2021/295-19 Plankarta SDp del 1
- SR 2021/295-18 Plankarta SDp del 2
- SR 2021/295-20 Planbeskrivning samråd
- SR 2021/295-2 Kulturmiljöanalys Folkparksvägen

- SR 2021/295-22 Konsekvensbeskrivning kulturmiljö
- SR 2021/295-24 Illustrationsmaterial
- SR 2021/295-21 Naturvärdesinventering norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-25 Ekologisk bedömning och analys Solbergaskogen
- SR 2021/295-12 Program för allmän plats Norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-9 Rapport om digital dialog norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-23 Integrerad barnkonsekvensanalys
- SR 2021/295-11 Programhandling Ledningssamordning Norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-10 Rapport om buller för projekt norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-8 Rapport om halter av luftföroreningar för projekt norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-7 Rapport om riskhänsyn för projekt norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-6 Rapport om trafik för projekt norra Folkparksvägen
- SR 2021/295-26 Dagvattenutredning
- SR 2021/295-17 PM Bergteknik
- SR 2021/295-16 PM Geoteknik
- SR 2021/295-14 PM Sulfidutredning
- SR 2021/295-15 PM Hydrogeologi
- SR 2021/295-13 Preliminär synlighetsanalys
- SR 2021/295-4 Skyfall bilagor
- SR 2021/295-3 Skyfall norra Folkparksvägen

§ 16

Södermalm 2:8, förslag till detaljplan för flerbostadshus längs med Lundagatan, 2016-14774. Samråd nr 2

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Södermalm 2:8, förslag till detaljplan för flerbostadshus längs med Lundagatan, 2016-14774. Samråd nr 2. Sophia Norrman Winter, stadsbyggnadskontoret, föredrog ärendet.

SR 2021/294

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att trapporna ska återbyggas med befintligt material och med samma höga gestaltningsmässiga ambitioner som 1930-talets anläggning.

Ledamot M Lönnroth anmälde reservation.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret ha upprättat ett nytt planförslag för området vid Lundagatan. Förslaget innebär att två nya huskroppar uppförs i den slänt som skiljer Lundagatans båda nivåer från varandra. Byggnaderna innehåller bostäder i fyra våningar mot gatans nedre del och i två våningar mot den högre. Förslaget innebär att en av de trappor som idag förbinder nivåerna behöver flyttas till ett västligare läge. Rådet har tidigare prövat ett förslag på platsen med radhus.

Det aktuella planområdet har en intressant historia som är tydligt avläsbar i skarven mellan 1880-talets rutnätsplan för Södermalm och den öppna planen för kvarteret Marmorn från 1930. Skillnaden mellan planfilosofier sammanfaller med gatans olika nivåer. Som sammanbindande element finns tre trapplösningar med hög verkshöjd som bidrar till att dramatisera den naturgivna topografin.

Skönhetsrådet fann det inte självklart att platsen ska bebyggas men ansåg att det nya förslaget med två lameller som möter gatornas båda nivåer är så intressant och välgestaltat att rådet valt att tillstyrka förslaget. Det tidigare radhusprojektet ianspråkto en stor del utav den befintliga grönskan och gjorde mötet mellan planfilosofier mindre avläsbar. Det tillförde inte heller den urbanitet i den lilla skalan som stadsradhus hade kunnat göra. Det nya förslaget är på så sätt bättre både i att behålla fler träd och större del av bergskärningen än det tidigare. Som arkitektur ansåg rådet att de båda byggnaderna var volymmässigt välstuderade och att de tillför en stram men samtidigt artikulerad gestaltning till mötet mellan den befintliga bebyggelsen från förra sekelskiftet och 1930-talet. Placeringen i gatuliv med entréer och fönster mot gaturummen ger också mer av den urbanitet som rådet efterfrågat.

Skönhetsrådets skarpaste erinran gäller den västra trappan som föreslås monteras bort. Trappanläggningarna mellan Lundagatans nivåer håller mycket hög gestaltningsmässig klass. En ny trappa i ett västligare läge får inte under några omständigheter uppfattas som en billigare lösning än befintlig. Rådet ansåg att staden ska återbruka det stenmaterial som den västra trappan består av och att den nya trappan ges ett lika påkostat utförande som den trappa som uppfördes under 1930-talet.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/294-32 Nr 2_ Samrådsbrev

- SR 2021/294-33 Nr 2_ Plankarta
- SR 2021/294-34 Nr 2_ Planbeskrivning
- SR 2021/294-31 Nr 2_ Platsanalys och arkitektoniskt koncept
- SR 2021/294-29 Nr 2_ Arkitektförslag
- SR 2021/294-25 Nr 2_ Kulturmiljöutredning
- SR 2021/294-30 Nr 2_ Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2021/294-18 Nr 2_ Naturvärdesinventering
- SR 2021/294-15 Tjänsteutlåtande, redovisning av samråd
- SR 2021/294-16 Protokollsutdrag 2019-09-26 § 30
- SR 2021/294-28 Nr 2_ Bullerutredning
- SR 2021/294-27 Nr 2_ Dagsljus och direkt soltillgång
- SR 2021/294-17 Nr 2_ Solstudie
- SR 2021/294-26 Nr 2_ Dagvattenutredning
- SR 2021/294-24 Nr 2_ Luftutredning
- SR 2021/294-23 Nr 2_ Miljöteknisk undersökning 4
- SR 2021/294-21 Nr 2_ Miljöteknisk undersökning 3
- SR 2021/294-20 Nr 2_ Miljöteknisk undersökning 5
- SR 2021/294-19 Nr 2_ Miljöteknisk undersökning 2
- SR 2021/294-22 Nr 2_ Miljöteknisk undersökning 1
- SR 2021/294-14 Kungörelse samråd
- SR 2021/294-12 Nr 1_ Samrådsbrev
- SR 2021/294-11 Nr 1_ Plankarta
- SR 2021/294-13 Nr 1_ Planbeskrivning
- SR 2021/294-10 Dagvattenutredning för del av Södermalm 2_8
- SR 2021/294-9 Mätning av vibrationer från tryckstegringsstation
- SR 2021/294-8 Lundagatan samråd arkitektförslag
- SR 2021/294-7 Bullerutredning Lundagatan
- SR 2021/294-6 Kulturmiljöutredning Lundagatan
- SR 2021/294-5 PM Trafik Lundagatan
- SR 2021/294-4 Naturvärdesinventering vid Lundagatan
- SR 2021/294-3 Spridningsberäkning för halter av partiklar och kvävedioxid
- SR 2021/294-2 PM Geoteknik

Ledamot M Lönnroth anmälde reservation enligt följande:

”Bergsskärningen på Lundagatan bör bevaras. Bergsskärningen på Skinnarviksbergets norra sida, vid Högalidsgatan, bör också bevaras. Skinnarviksberget är Södermalms mest dramatiska berg. Kontrasterna mellan bergets goda 30-talsarkitektur och tidigare epokers mera normala arkitektur nedanför är starka och avsedda. De båda bergsskärningarna och deras grönska bildar skarpa och därför effektfulla övergångar mellan olika tiders arkitekturideal. Dessa övergångar bör bevaras. Exploateringsnämndens markanvisningar

på Lundagatan och Högalidsgatan är okänsliga mot det unika Skinnarviksberget. Ingenta bör genomföras. Rådet har redan avvisat förslaget att bygga i bergskärningen vid Högalidsgatan. Exploateringsnämnden är för fixerad vid byggvolym och tar för litet ansvar för stadens arkitektur och utformning. Stadsbyggnadskontorets förslag för Lundagatan är bättre än det förra banala förslaget med stadsradhus men nackdelarna överväger fortfarande.”

§ 17

Tranbodarne 11, på-/tillbyggnad av kontorsbyggnad, 2021-15391-575

Återupptogs till behandling ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2021.11.22 (§5) angående Tranbodarne 11, på-/tillbyggnad av kontorsbyggnad, 2021-15391-575. Torleif Falk, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. Agneta Öström, stadsbyggnadskontoret, deltog också under ärendets hantering.

SR 2021/287

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka bifall till ansökan om bygglov.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande ärende innebär att det s.k. Katarinhuset får en ny påbyggnad i mörk plåt med detaljer av koppar, ek, marmor puts och glas. Rådet har tidigare yttrat sig över ett förslag till påbyggnad som presenterats 2020. Det då framtagna förslaget uppfattades som expressiv volym som landade på anläggningen utan direkt koppling till det befintliga huset. Rådet avstyrkte detta och ansåg att en påbyggnad behövde inordna sig tydligare i byggnadens struktur samt att inte för stora delar av det tillkommande taklandskapet fick glasas upp.

I det aktuella förslaget fann rådet att dessa synpunkter tagits till vara och tillåtits att utgöra grund för en ny gestaltning. Den nya påbyggnaden har i allt väsentligt relaterats till Katarinhusets fem burspråk och stärker den vertikala kompositionen i stället för att addera stora horisontaler. Rådet fann lösningen med djupa lameller vid glaspartierna intressant och ansåg att dessa kvällstid minskar upplevelsen av lysande lanternor när byggnaden betraktas ur ett sidoperspektiv.

Rådet ville också lyfta att räckesdetaljer, stegar och ventilationshuvor har bearbetats i positiv riktning sedan 2020.

§ 18

Socialministern 1, Försvarsministern 1 och Handelsministern 1, förslag till detaljplan för nya bostäder invid Byälsvägen, 2020-05367

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Socialministern 1, Försvarsministern 1 och Handelsministern 1, förslag till detaljplan för nya bostäder invid Byälsvägen, 2020-05367. Fredrik Legeby, plankonsult, redogjorde för ärendet. SR 2021/284

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för del av fastigheterna Socialministern 1, Försvarsministern 1 samt Handelsministern 1 vid Byälsvägen i Bagarmossen. Planens syfte är att möjliggöra nya bostäder samt att utveckla och berika gaturummet och bebyggelsemiljön. Förändringen ska göras med hänsyn till den befintliga bebyggelsens kulturhistoriska värden och lindallén längs Byälsvägen ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Planförslaget innebär att varje fastighet kompletteras med två punkthus och ett lamellhus med loftgång. Lamellhusen placeras mellan de befintliga bostadshusens trapphustorn och därmed parallellt med Byälsvägen. Punkthusen placeras fristående i kvarterens hörn och i fastighetsgräns mot Byälsvägen. Bostadshusens entréer placeras mot två entrétorg inom respektive kvarter. Med detta strukturella grepp med bebyggelse delvis placerad i fastighetsgräns mot gatan kan man åstadkomma ett mer intimt gaturum, en rytm av rumsligheter längs gatan med möjlighet att överblicka befintlig bebyggelse och dess gårdar.

Skönhetsrådet bedömde efter att ha tagit del av planförslaget att det går att komplettera kvarteren ifråga med ny bostadsbebyggelse. Rådet ansåg dock inte att det föreliggande förslaget tar tillräcklig hänsyn till den befintliga bebyggelsens karaktär och kulturhistoriska

värde samt alléträden längs gatan. Trädplanteringen sträcker sig längs båda sidor av gatan i en dubbelallé och förslaget innebär att 13 av de 43 träden behöver tas bort för att kunna bygga de nya bostadshusen. Då alla alléer är skyddade genom ett så kallat generellt biotopskydd krävs dispens för att kunna hugga ner träd. Länsstyrelsen kan besluta om att ge detta om det föreligger särskilda skäl. Enligt rådet torde detta vara svårt att motivera i detta fall.

Enligt rådets uppfattning är förslagets punkthus förödande för upplevelsen av de befintliga trapphustornen. Dessa är bostadshusens mest utmärkande drag mot Byälsvägen och de bör även i fortsättningen vara tydligt avläsbara i gatumiljön. Skönhetsrådet ansåg därför att stadsbyggnadskontoret bör pröva en lösning där punkthusen tas bort och att varje kvarter i stället kompletteras med enbart lamellhus. D.v.s. med lameller placerade så att u-formade husstrukturer bildas i varje kvarter. Rytmiseringen av byggnaderna i gaturummet blir då också lugnare och mer i linje med områdets idag enhetligt utformade struktur. Rådet har förstått att trafikkontoret inte planerar en upprustning eller förändring av Byälsvägen vilket inneburit att de föreslagna lamellerna inte kunnat utformas med entréer mot gatan. Rådet ansåg att entréer mot gatan i högre grad än den föreslagna lösningen med entrétorg i respektive kvarter skulle bidra till att göra gatan mer varierad och öka graden av upplevd trygghet. Byälsvägen bör därför i denna sträcka ingå i planförslaget. Rådet uppmanade således till fortsatt dialog med trafikkontoret i frågan.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/284-2 Samrådsbrev, rättelse
- SR 2021/284-3 Plankarta
- SR 2021/284-4 Planbeskrivning
- SR 2021/284-5 Kulturmiljöutredning
- SR 2021/284-10 Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2021/284-9 Barnkonsekvensanalys
- SR 2021/284-8 Bullerutredning
- SR 2021/284-7 Dagvattenutredning
- SR 2021/284-6 Geotekniskt utlåtande

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2021-12-10
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2021-12-10
Monica Christina,Hector	2021-12-10
Laila Maria,Reppen	2021-12-10